

Denizlerimizde Neler Oluyor?

"Bu dünya herkesin ihtiyacını karşılar ama bazılarının ihtirasına yetmez"

Mahatma Gandhi

Uzaydan bakıldığında dünyamızın büyük bir bölümü adeta mavi bir örtü ile kaplanmış gibidir. Bu örtüye rengini veren denizler, yeryüzünün yaklaşık üçte ikisini kaplar ve yaşamamız için gerekli oksijenin yarısını sağlar.

Dalgaların altında, dünyanın en yüksek dağları ve en uzun şelaleleri yer alır. Planktonlardan dev balinalara uzanan canlı çeşitliliğiyle dünya üzerindeki yaşamın yüzde 80'i yine bu sularda hayat bulur.

Metrelerce derinlikteki bu hayat, sonsuz mesafeler ve zorlu koşullar nedeniyle insanoğlu için yüzyıllar boyunca sır olarak kaldı. Denizlerin dibindeki zenginliklere ulaşmak sadece bir kaç asır önce mümkün oldu.

Bugün ise sahip olunan teknoloji her şeyde

olduğu gibi denizleri keşfetmek konusunda da sınırları ortadan kaldırdı. Ancak sınırlar ortadan kalkarken, ulaşılan her noktada insan eliyle yıkıcı bir tahribat başladı.

Bu tahribattan en büyük zararı gören ise denizler.

DENİZLERİMİZE YÖNELİK BAŞLICA TEHDİTLER

Endüstriyel balıkçılık

Endüstriyel balıkçı tekneleri, güçlü sonarlar kullanarak, çok büyük balık sürülerini takip edebiliyor ve yakalayabiliyor. Bir çok yerde yaşanan bu modern 'altına hücum', denizlerin kendini yenileme yeteneğinin çok üstünde olduğu için balık stokları büyük bir hızla tükeniyor. Büyük balıkların yaklaşık yüzde 90'ı yokolduğu için bu vahşi avda yeni kurban artık küçük balıklar.

Tahrip edici balıkçılık

Modern balıkçılığın yarattığı atık miktarı çok büyük boyutlarda. Örneğin karides avlayan endüstri teknelerinde ağılara takılan balıkların yüzde 90'ını denize geri atılıyor. Her yıl bu şekilde ölen balina ya da yunus sayısı 300binin üzerinde. Yaklaşık 100bin albatros uzun olta kancalarına takılarak ölümler, kaplumbağa, fok ve köpekbalıkları da rastgele yapılan, bilinçsiz balıkçılık uygulamalarının kurbanı olmakta.

Dip trolleri de deniz yaşamının en acımasız katilleri. Sadece birkaç balık uğruna bir buldozer gibi yüzyıllık mercanları ezip, üzerlerindeki tüm yaşamı silip süpürüyor, bir yağmur ormanı kadar yaşamı barındıran deniz dağlarını yok ediyorlar.

Korsan Balıkçılık

Kuzeydeki balıkçılar, kendi bölgelerindeki balık stokları tükendiği için artık Afrika ve Pasifik gibi diğer ülkelerin sularında avlanmaya başladı. Dünyadaki en büyük trol teknesinin bir ayda yakaladığı balık miktarı, 7000 yerel küçük balıkçının bir yılda avlayabileceği balığa eşit. Lisansı olmadan veya izinlerinin dışında avlanan korsan balıkçı tekneleri, inanılmaz miktarlarda balığı çalıyor, deniz yaşamını mahvediyor ve sahil ekonomilerini batırıyor.

Balık üretme çiftlikleri

Balık çiftlikleri ya da diğer adıyla kültür balıkçılığı, çoğunlukla aşırı balık avcılığına çözüm olarak sunulmuştur ancak bu kesinlikle gerçeği yansıtmaz. Karides kültür üretimi sanayi, dünyadaki en yıkıcı, sürdürülemez ve adaletsiz endüstri kollarından biridir. Balık çiftliği yapmak için Mangrovların (tropikal bir bitki) katliamı, balıkçılığın yarattığı tahribat, cinayet ve yerel toprakların katledilmesi gibi olaylar bugüne dek bir çok ülkede, insan hakları ve çevreci gruplar tarafından raporlanmıştır. Bir kilo somon balığı üretebilmek için yem olarak dört kilo balığın doğadan avlanması da balık çiftliklerinin anlamsızlığına bir başka örnektir.

İklim Değişikliği

Denizler ısınıyor, buzulları eriyor, akıntıların yönü değişiyor ve deniz seviyesi giderek yükseliyor. Deniz yaşamının ana besin kaynakları (plankton ve kriller) bir bütün olan besin zincirinin altından çekilerek ısı değişikliğinden çok ciddi anlamda etkilenmeye başladı bile. Çok sayıda mercan beyazlaşmaya ve ölüme terk edildi. 1998'de dünya mercanlarının yüzde 16'sı ciddi anlamda zarar gördü, Güney Asya ve Hint Okyanusu'ndaki resifler, mercanlarının yarısını kaybetti.

Kirlilik

Deniz kirliliği çeşitli şekillerde oluşabilir. Bunun en bilinen örneği tanker kazalarının yol açtığı kirliliktir. Her ne kadar gazete haberlerinde ilk sıralarda yer alsalar da bu tip kazaların yol açtığı kirlenme; kimyasallar, petrol, plastikler, kanalizasyon, endüstriyel deşarjlar, bilinçli boşaltım, madencilik ve denizlere dökülen genel çöplerin yarattığı sorun içinde çok küçük bir yer tutar. Örneğin plastik, suda ancak bin yıl içinde çözünür. Genellikle de kuşların, balıkların, deniz memelilerinin derilerine ya da midelerine yapışmış olarak bulunur. Öte yandan denizlerde görülen kirliliğin neredeyse yarısı karadaki faaliyetlerin sonucunda oluşur.

Karadaki doğal parklar ulusal hazine olarak kabul edilir. Denizleri de aynı şekilde korumanın zamanı gelmiştir.

KAYNAK: <http://www.greenpeace.org/turkey/campaigns/defending-our-mediterranean/oceans>